

AB-MEMO

Aan : Algemeen Bestuur OD NHN
Datum vergadering : 15-01-2024
Auteur : S. Chin
Onderwerp : IBP VTH Robuustheid OD NHN
Agendapunt : 2a
Bijlage(n) : -
Portefeuille : L.Hj. Voskuil (portefeuille bestuurlijk en werkgeverschap)

Gevraagd van het AB

Het AB wordt gevraagd om zich voor te bereiden op het oordeelsvormende gesprek Interbestuurlijk programma VTH (IBP VTH) -Robuustheidscriteria dat gevoerd gaat worden in het algemeen bestuur.

Doel van de memo

Het doel van deze memo is het algemeen bestuur voor te bereiden op de oordeelsvorming in het algemeen bestuur van 15 januari 2024.

Gezien het belang van het bestuurlijk - en ambtelijk draagvlak voor het plan van aanpak robuustheid IBP VTH, wordt aanwezigheid van de ambtelijk opdrachtgevers als toehoorders aangeraden.

Aanleiding

Het gesprek over het IBP VTH op 15 januari aanstaande bouwt voort op de presentatie van 13 december 2023. Tijdens deze presentatie werd de ontwikkeling van de OD NHN gedurende de afgelopen 10 jaar geschetst en is de opdracht om vóór 1 april 2024 een plan van aanpak op te stellen toegelicht.

Achtergrond

In opdracht van de staatssecretaris van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het bestuurlijk overleg van het interbestuurlijke programma VTH, dienen alle 29 omgevingsdiensten vóór 1 april 2026 te voldoen aan de vastgestelde robuustheidscriteria. In het interbestuurlijk overleg participeren naast het Rijk, de VNG, het IPO en ODNL.

De Omgevingsdienst NHN voldoet nog niet aan alle criteria en moet daarom uiterlijk 1 april 2024 een plan van aanpak indienen bij de stelselverantwoordelijke (het ministerie van I&W). In dit plan moet worden uiteengezet op welke wijze de omgevingsdienst alsnog vóór 1 april 2026 aan de criteria gaat voldoen om toekomstbestendig te zijn. De staatssecretaris benadrukt in de brieven van 16 november en 19 december jl. het belang dat de maatschappelijke opgave en het logische geografische werkgebied centraal moeten staan. Het sec voldoen aan de financiële ondergrens en genormeerde kritische prestatie indicatoren, betekent volgens de staatssecretaris niet automatisch dat de OD robuust is. Om die reden wordt de optie van opsplitsing of fusie nogmaals genoemd. De maatschappelijk opgave dient centraal te staan gezien de verwachte toenemende complexiteit, zeker met het oog op de Omgevingswet die om een integrale aanpak vraagt waarbij veel deskundigheid nodig is.

Inhoud

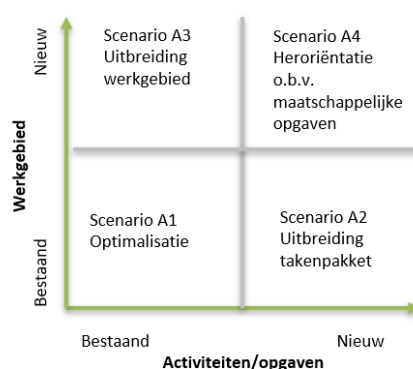
Onderstaand het programma voor de bespreking op 15 januari:

09.15 – 09.30 uur	Opening
09.30 – 10.15 uur	Interactieve sessie toekomst scenario robuustheid IBP VTH
10.15 – 10.30 uur	Financiële effecten robuustheidscriteria en kritische prestatie indicatoren
10.30 – 10.45 uur	Samenvatting en vervolg

In een interactieve sessie vindt een oordeelsvormende bespreking plaats over de toekomstige ontwikkeling van de OD NHN aan de hand van vier hoofdsenario's. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de financiële effecten van de criteria en genormeerde kritische prestatie indicatoren. Ten tijde van het opstellen van de kadernota 2025 waren de effecten nog niet bekend en zijn de financiële gevolgen derhalve als PM post opgenomen. De nadere uitwerking wordt daarom voorgelegd bij de begroting 2025.

Hoofdsenario's

Onderstaand worden de vier hoofdsenario's toegelicht aan de hand van onderstaand model.

Scenario A1. Optimalisatie

In de strategische overwegingen is het belangrijk om rekening te houden met de grootschalige transitie waarin de dienst zich in bevindt, te weten :

1. De maatschappelijke transitie door ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaam, circulair en landbouw.
 2. De transitie van uitvoeringsorganisatie naar strategische partner, waarbij complexe vraagstukken over milieu, natuur, water ook vragen dat het strategisch partnerschap een sterkere invulling krijgt binnen de organisatie, opdat de eerste transitie ook waargemaakt wordt.
 3. De transitie om te komen tot een verdere professionalisering van de bedrijfsvoering, die noodzakelijk is om de vorige transities te faciliteren.
- Daarnaast is de Omgevingswet een belangrijke ontwikkeling de komende jaren.

Gezien de grote ontwikkelingen kan overwogen worden of het op korte termijn verstandig is om actief te streven naar uitbreiding van het takenpakket c.q. werkgebied.

In plaats van te richten op het vergroten van de werkzaamheden, zou op korte termijn ingezet kunnen worden op optimalisatie. Dit betekent concentreren op het optimaliseren en harmoniseren van de bestaande processen en diensten én voldoen aan de genormeerde kritische presentatie indicatoren.

Het is echter van belang om de langere termijn bestuurlijke en maatschappelijke haalbaarheid van dit scenario te overwegen. Met dit scenario kan niet met zekerheid gezegd worden of de OD op de langere termijn robuust genoeg is. En in hoeverre de OD NHN ook in de toekomst mogelijk zelfs een bredere rol kan spelen in het realiseren van de ambities in het fysieke domein en kan bijdragen aan de versterking van het VTH stelsel.

In navolging van scenario A1 Optimalisatie zou voor de langere termijn ontwikkelrichting gedacht kunnen worden aan de volgende drie scenario's.

Scenario A2. Versterking door uitbreiding huidige takenpakket

Dit scenario is gericht op het vergroten van de omvang van het takenpakket, maximaliseren van de effectiviteit en het beter inspelen op de groeiende vraag naar expertise op het gebied van duurzaamheid en klimaat voor het huidige werkgebied. Dit kan op de volgende wijze:

1. Door het aanbieden van nieuwe (advies)diensten o.a. op het vlak duurzaamheid en klimaat aan de bestaande opdrachtgevers. Het voordeel hiervan is de bundeling van kennis en informatie gegeven de beperkte capaciteit die in de markt beschikbaar is, terwijl de maatschappelijk opgaven op dit vlak steeds groter zijn geworden. Om hier op een goede wijze invulling aan te geven is het noodzakelijk dat het totale takenpakket een minimale omvang heeft.

En/of op de volgende wijze:

2. Een standaardisering van ons huidige aanvullende takenpakket en structurele afname van het pakket door de opdrachtgevers. Dit betekent voor een aantal opdrachtnemers overheveling van taken. Net als bij het uitbreiden van het huidige aanvullende pakket is een belangrijk voordeel van deze verschuiving de mogelijkheid om kennis te bundelen en de continuïteit beter te waarborgen.

Scenario A3. Uitbreiding werkgebied

In dit scenario wordt ingezet op het uitbreiden van het werkgebied. De OD richt zich specifiek op het landelijke natuurlijke en agrarische werkgebied ten noorden van het Noordzeekanaal. Op natuurvlak nemen de huidige plustaken af voor de gebieden die buiten het noorden van het Noordzeekanaal liggen.

Deze strategische verschuiving leidt tot een congruenter takenpakket en logischer geografisch werkgebied. Het uitbreiden van het werkgebied biedt de mogelijkheid om effectievere en meer samenhangende diensten te verlenen. Dit stelt de OD in staat om expertise en middelen te concentreren op gebieden waar de grootste meerwaarde geboden kan worden.

Scenario A4. Heroriëntatie op basis van maatschappelijke opgaven

Dit scenario gaat uit van een volledige heroriëntatie op basis van de maatschappelijke opgaven. De maatschappelijke opgaven staan centraal en op basis daarvan wordt bepaald wat een logische en optimale inrichting van het VHT stelsel is. Dit gezien het feit dat in toenemende mate de maatschappelijk opgaven gemeentegrens overstijgend zijn en de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. De heroriëntatie biedt tevens mogelijkheden voor bestuurlijke en ambtelijke versterking door gerichte focus en expertiseontwikkeling. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om bestuurlijk en ambtelijk significanter invloed uit te oefenen op landelijk niveau.

Indicatieve financiële implicatie robuustheidscriteria

Mede op basis van de genormeerde kritische prestatie indicatoren is een eerste inschatting gemaakt van de financiële implicaties. Per robuustheids criterium is gekeken wat de personele en materiele implicaties zijn. De vervolgstap is een concrete uitwerking voor de begroting 2025 hierbij in acht genomen het besef van de bredere financiële uitdagingen waarmee de opdrachtgevers worden geconfronteerd. Er zal o.a. gekeken worden naar mogelijke dekking binnen de bestaande begroting en fasering incidenteel/structureel.

criterium	Maatregel	Financieel effect
Effectiviteit en congruentie	Scenario's	PM mln
Wendbaarheid	Uniforme begrotingsuitgangspunten	0,5 mln – 1,2 mln
Innovatie	Capaciteit en vrij besteedbaar budget	0,4 mln
Efficiency en doelmatigheid	<ul style="list-style-type: none"> • Aantrekkelijk werkgeverschap • Norm opleidingsbudget • Informatiegestuurd werken 	1,1 mln

Vervolg

De uitkomst van de AB bespreking wordt betrokken bij het op te stellen plan van aanpak welke op 14 februari vastgesteld wordt door het DB en op 20 maart ter besluitvorming wordt aangeboden aan het AB.

Bij de regionale bespreking van de kadernota 2025 worden de raadsleden geïnformeerd over de stand van zaken m.b.t. het plan van aanpak mede i.r.t. de begroting 2025.

Datum	Bestuur	Regio kadernota 2025 bespreking	Ambtelijk
11 december 2023			Werkgroep AOGP
13 december 2023	AB beeldvormend		
15 januari 2024	AB oordeelsvormend		Werkgroep AOGP
24 januari 2024	DB BOT		
24 januari 2024		Regio West Friesland	
29 januari 2024			AOGP
1 februari 2024		Regio Noord Kop	
7 februari 2024		Regio Alkmaar	
14 februari 2024	DB besluitvormend		
4 maart 2024			AOGP
20 maart 2024	AB besluitvormend		
vóór 1 april 2024	Verzending plan van aanpak		

Bijlage(n)

-